

Idékonferensen Plats för barn!

Av Calle Pauli

Att läsa högt för barn är något alla kan göra och det är lika nödvändigt som att se till att barn borstar tänderna, menar Elisabet Reslegård, ordförande för Läsrörelsen som startade för fjorton år sedan. På fredag arrangerar Läsrörelsen konferensen *Plats för barn! – idékonferens om barns och ungas språk och läsning med experter, forskare, pedagoger och många andra med kunskap och erfarenheter av läsande, lek och lärande. En samarbetspartner är Lärarförbundet.*

En anledning till konferensen är den senaste PISA-studien som kom i december och som visade att läsförståelsen bland Sveriges femtonåringar minskat drastiskt sedan år 2000. Från att Sverige låg i topp så är det bara Mexico, Chile och Slovakien som i dag har sämre resultat inom OECD.

– Läsrörelsen har alltid sett språket som en central del i det demokratiska samhället därför är den utveckling som skett förfärande, säger Elisabet Reslegård

”Läsförståelse” handlar inte bara om kunskapen att sätta samman bokstäver till ord och meningar. Det handlar om att tränga in i och levandegöra olika språkvärldar skapade av författare med skilda erfarenheter, temperament och livsåskådningar. Skriftspråket innebär en ökad kunskap inom alla områden och ett väsentligt berikande av ordförrådet. Därför är högläsning oerhört effektivt och något man kan – och bör – dela redan med mycket små barn.

Gunilla Dahlberg är professor em. i förskoledidaktik, och hon inleder konferensen. Hennes utgångspunkt är att barn, i stort sett från födseln, är på upptäcktsfärd i världen och försöker skapa mening. Med stor lust, som det gäller för omgivningen att lyhört ta till sig och utveckla. Med alla sinnen.

Ofta försummar den traditionella pedagogiken barnens fulla potential som kompetenta, mottagliga och givande individer. Begreppet ”språk” utvidgar hon i sin tur till att omfatta musik, bild, ljus, ljud och rörelse.

Konferensen rör sig under dagen kronologiskt genom åldrarna, från 0 till ungdomsåren. Susanna Ekström har en lång karriär bakom sig som förskollärare, litteraturpedagog och universitetsadjunkt på förskollärarytbildningen, och hon hakar på Gunilla Dahlbergs inlägg med att berätta om hur hon i sina möten med smååringar väver samman olika konstnärliga uttrycksformer och låter barnen pröva, leka och experimentera med dem: samtal, måleri, dans, musik och litteratur under rubriken ”Små barn – stora möjligheter”.

Susanna är också navet i Läsrörelsens stora flerårsprojekt ”Berätta, leka, läsa” som jobbar med närläsning av böcker med 1-, 2- och 3-åringar i förskolan i alla 31 kommuner i Västmanlands, Sörmlands och Örebro län.

Varje höst sedan tjugofem år reser årets nobelpristagare i litteratur till Rinkeby för att träffa en stor grupp barn från olika håll i världen och för att ta emot en gåva av dem: Till Dario Fo gjorde barnen en dockteaterfars som handlade om tvättstugan i Rinkeby, till Wislawa Szymborska skrev de dikter och Mo Yan fick illustrationer till ett av sina verk. Författaren och ankaret i projektet Gunilla Lundgren berättar på konferensen om ”Nobel i Rinkeby”.

Göran Hägg, författare och docent i litteratur ger exposén ”Konsten att läsa genom tiderna”, Monica Reichenberg, professor i pedagogik och mellanstadieläraren Malin Gonzales fördjupar sig i begreppet ”läsförståelse” och Christer Hermansson, kulturchef i Strängnäs utvecklar sina tankar som bibliotekarie, författare och kulturchef.

Mats Myrberg, professor em. i specialpedagogik talar om PISA-chocken och vad som händer.

Varför läser inte unga killar och inte heller deras pappor? Varför är frågan ständigt aktuell? Ett undantag är David Lagercrantz *Jag är Zlatan Ibrahimovic* som unga svenska killar gjorde till en kioskvältare. Frågan är om den samtidigt blev en attitydförändrare. Lagercrantz diskuterar frågan med docenten Gunilla Molloy.

”Hur bekämpar vi språkfattigdomen?” Den övergripande frågan debatteras sammanfattningsvis av Bertil Östberg, statssekreterare hos Jan Björklund med Ibrahim Baylan (s), vice ordförande i utbildningsutskottet och Lärarförbundets förste vice ordförande Ann-Charlotte Eriksson.

Avslutningsvis presenterar kompositören, musikern och regissören Tuomo Haapala ”Musikbilder.”

Konferensens moderator är journalisten John Chrispinsson.

Läsrörelsen är en ideell förening som verkar under mottot: ”Ge dina barn ett språk” och med ”dina barn” menas att alla barn är allas barn. Läsrörelsen genomför en mängd olika projekt och samarbetar med bland andra Bok & Bibliotek i Göteborg, Junibacken, olika kommuner och med McDonald’s i det numera nordiska projektet Bok Happy Meal där, sedan starten 2001, 13 miljoner barn- och bilderböcker med 78 olika titlar av 70 upphovsmän har ingått. Samtliga böcker är valda av barnboksexperten Marianne von Baumgarten-Lindberg och sitter i Läsrörelsens styrelse.